

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **G. K.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. Z. S., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v K., proti odporcovi **I. K.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. D. H., advokátkou so sídlom v K., **o určenie výživného pre plnoleté dieťa**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 13 C 151/2009, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. decembra 2013 sp. zn. 7 Co 46/2013, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. decembra 2013 sp. zn. 7 Co 46/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 8. apríla 2013 č. k. 13 C 151/2009-374 uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky mesačne vo výške 200 Eur počnúc dňom 30.04.2009 do budúca, vždy do 15.-teho dňa v mesiaci vopred. Dlžné výživné za obdobie od 30.04.2009 do 31.03.2013 vo výške 8 168,66 Eur uložil odporcovi zaplatiť navrhovateľke do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázané, že navrhovateľka je študentkou X. ročníka L. a nie je schopná sama sa živiť. Odporca si neplní voči navrhovateľke svoju vyživovaciu povinnosť, len občasne prispieva na jej výživu. Odporca je vysokoškolsky vzdelaný človek, má ukončenú S., je zdravý, je zapísaný v zozname znalcov, má osvedčenie pre činnosť autorizovaného stavebného inžiniera, aktívne ovláda nemecký jazyk. Podnikateľskú činnosť ukončil svojvoľne, z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bol vyradený pre nespoluprácu. Platí si pracovné poistenie, prevádzkuje svoje motorové vozidlo.

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 30. decembra 2013 sp. zn. 7 Co 46/2013 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že okresný súd dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, a preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Ďalej uviedol, že súd prvého stupňa správne určil bežné výživné pre navrhovateľku a výšku dlžného výživného a taktiež spôsob jeho zaplatenia, pričom odporca v odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie o výživnom. Navyše odvolacie dôvody tvorili obranu odporcu už v konaní na súde prvého stupňa, s ktorými sa súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku náležite vysporiadal. Odvolací súd ďalej uviedol, že výživné vo výške 200 Eur mesačne, t. j. vo výške 6,66 Eur denne predstavuje len časť skutočných výdavkov navrhovateľky ako dospelého človeka pripravujúceho sa na budúce povolanie a pokryje len jej určité potreby.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., teda že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a zároveň, že rozsudok krajského súdu je aj vecne nesprávny a nie je náležite zdôvodnený a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedol, že mu príslušný súd nedoručil viacero podaní navrhovateľky, konkrétne Vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu odporcu zo dňa 17.05.2013, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Košice I 22.05.2013. Predloženie ďalšieho nového dôkazu zo dňa 20.11.2013, ktoré bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené dňa 22.11.2013 a Predloženie ďalšieho nového dôkazu zo dňa 4.12.2013, ktoré bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené dňa 4.12.2013.

S vyjadrením navrhovateľky k odvolaniu odporcu zo dňa 17.05.2013 sa on ako aj jeho právna zástupkyňa oboznámili až prostredníctvom napádaného rozsudku Krajského súdu v Košiciach, v ktorom tento stručne zhrnul obsah tohto podania. Rovnako ani dve zvyšné podania ako Predloženia nových dôkazov neboli odporcovi ani jeho právnej zástupkyňi zo strany súdu doručené. V doplnení dôvodov dovolania, ktoré bolo okresnému súdu doručené 10.03.2014 odporca poukázal na skutočnosť, že hoci má kvalifikáciu komplexného inžiniera a súdneho znalca v odbore pozemné stavby pre dlhodobú pracovnú neschopnosť nebol schopný práce, a teda nemohol vykonávať akúkoľvek zárobkovú činnosť. Táto

pracovná neschopnosť vyústila u odporcu do priznania invalidity s poklesom zárobkovej schopnosti o 71 % podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Poukázal na skutočnosť, že prvostupňový ani odvolací súd sa vôbec nezaoberal majetkovými pomermi odporcu, alebo jeho príjmami a obmedzil sa len na to, že odporca má kvalifikáciu, a že mal príjem z predaja bytu. Zároveň uviedol, že požiadal Okresný súd Košice I o zníženie výživného pre navrhovateľku zo sumy 200 Eur na zákonom stanovenú výšku podľa aktuálneho príjmu 27,13 Eur, pretože zo svojho príjmu si nedokáže zabezpečiť ani vlastné základné životné potreby. V zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. odporca žiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7 Co 46/2013 zo dňa 30. decembra 2013 a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Co 46/2013 zo dňa 30. decembra 2013 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 354,22 Eur.

Navrhovateľka označila dovolanie odporcu za tendenčné a účelové, s cieľom naďalej sa úspešne vyhýbať plateniu výživného na svoju jedínú dcéru. Navrhla dovolanie odporcu v celom rozsahu zamietnuť a rovnako žiadala zamietnuť aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Co 46/2013.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Ak dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, je prípustné len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Napokon

dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného vo veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Odporcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., pretože ním bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, pričom odvolací súd v ňom nevyslovil prípustnosť dovolania a nepredchádza mu ani rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým by bol odvolací súd viazaný.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. (t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., t. j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť pred ním konať.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Odporca namietal porušenie práva na spravodlivý proces tým, že mu súd nedoručil viacero podaní navrhovateľky.

V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že vyjadrenie navrhovateľky k odvolaniu odporcu zo dňa 17.05.2013, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Košice I 22.05.2013 (č. 1. 402), nebolo

doručené odporcovi, pretože oba exempláre sa nachádzajú v spise. Predloženie ďalšieho nového dôkazu zo dňa 20.11.2013 (č. l. 414), ktoré bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené dňa 22.11.2013 a Predloženie ďalšieho nového dôkazu zo dňa 4.12.2013 (č. l. 415 – 418), ktoré bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené dňa 4.12.2013, taktiež neboli odporcovi doručené.

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces. Keďže v danej veci vyjadrenie navrhovateľky nebolo doručené odporcovi, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé. Preto dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Rozsudok ESĽP no. 16639/11, zo 7. októbra 2014 v prípade Ďurďovič a Trančíková proti Slovenskej republike.

Ako už bolo uvedené, procesná vada podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia sa nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2015

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová